

**แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู
กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1**

**GUIDELINES FOR DEVELOPING TEAMWORK OF TEACHERS
UDOMTHAMMAKHUN SCHOOL GROUP UNDER THE
OFFICE OF SUPHANBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

ดวงพร นิลวงษ์^{1*} และกัลย์รัตน์ หล่อมนีนพรัตน์²
Duangporn Ninlawong^{1*} and Kanlayarat Lormanenoprat²

Received : 24 June 2024

Revised : 20 July 2024

Accepted : 28 July 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณประชากร ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ จำนวน 95 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.98 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified} ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ศึกษาข้อมูล จำนวน 5 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้องเครื่องมือ (Index of item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ เท่ากับ 0.90

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการทำงาน

¹ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Rangsit University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: Duangporn.n63@rsu.ac.th

เป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ อันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ประเด็นการตัดสินใจใด ๆ ควรใช้ข้อมูลและความคิดเห็นของครูทุกคน และ 3) แนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ทั้งการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดการประสานงานและมีความรับผิดชอบร่วมกัน เสริมสร้างพลังในการทำงานและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม / การพัฒนาการทำงานเป็นทีม / กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) investigate the current conditions and desirable conditions of teamwork among teachers in the Udomthamkhun School Group under the Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1, 2) examine the needs for teamwork among these teachers, and 3) investigate the guidelines for developing teacher teamwork. This study employed mixed methods. For the quantitative approach, the population consisted of 95 teachers in the Udomthamkhun School Group. The instrument used was a questionnaire, with reliability coefficients of 0.98 for current conditions and 0.93 for desirable conditions. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, frequency, mean, and standard deviation. The Modified Priority Needs Index (PNI Modified) was employed to prioritize the needs. For the qualitative study, the key informants were five experts. The instrument used was a semi-structured interview, and the data were analyzed using content analysis.

The results of the study indicated that the current conditions of teamwork among teachers in the Udomthamkhun School Group were at an intermediate level, while the desirable conditions were at the highest level, with team member participation receiving the highest mean score. The needs in developing teacher teamwork included enhancing team member participation, particularly in decision-making based on shared ideas. The guidelines for developing teacher teamwork suggested that school administrators should provide teachers with opportunities to participate in idea sharing, decision making, problem solving, and performing tasks. This would enhance teachers' ability to collaborate and take responsibility, as well as increase their motivation to work and their sense of pride in the school's achievements.

Keywords: Teamwork / Teamwork development / Udomthamkhun school group

บทนำ

สถานศึกษาถือเป็นองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากในทุก ๆ ด้านองค์กรหนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน รวมถึง คุณลักษณะของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคการปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสนใจและความถนัด ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนและผู้เรียนนั้นอาจทำการเรียนรู้ไปพร้อมกันผ่านทางสื่อการเรียน การสอนและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ด้วยการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกัน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในทีมงานไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันคิดหรือ ร่วมกันทำก็ตาม ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรการช่วยสร้างประโยชน์แก่บุคลากร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ลดการทำงานเพียงลำพัง ทำให้บุคลากร มองเห็นคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะการทำงานใหม่ ๆ ที่ได้จาก การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นภายในทีม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกภายในทีม ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ช่วยลดระดับความเครียดในการทำงานลดลง และ นำเอาศักยภาพของตนเองมาใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น หัวใจสำคัญของทีมที่มีสมรรถนะสูงคือ การมีผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพที่มุ่งมั่น การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในทีม สามารถจูงใจให้สมาชิก ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้เตรียมความพร้อมในด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับ การทำงานเป็นทีมสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของบุคคลที่จะกลายเป็นผู้นำทีมในอนาคตเพื่อนำพาทีม ไปสู่ความมีประสิทธิภาพ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2561)

จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565 โครงการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาและผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2565) ได้ดำเนินการวิเคราะห์และ สังเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ด้านโครงสร้างองค์กรมีโครงสร้างส่วนราชการและการแบ่งงาน มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน สร้างเครือข่ายในระดับสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อร่วมมือ ในการพัฒนาการศึกษาและสะดวกต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ ซึ่งพบว่า กลุ่มโรงเรียนบางกลุ่มสามารถปฏิบัติภารกิจงานที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ทั้งทางด้านการบริหารจัดการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเมื่อวิเคราะห์ถึงจุดเด่นของ กลุ่มและสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพร้อม ในการดำเนินงานตามนโยบายทุกระดับและบุคลากรในองค์กรมีลักษณะเฉพาะด้านที่หลากหลาย และการทำงานเป็นทีมที่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติงาน และเมื่อพิจารณาถึง จุดด้อยของการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนพบว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานคือความพร้อม ด้านทรัพยากร ผู้บริหาร และบุคลากร ซึ่งปัญหาหลักของการปฏิบัติงาน คือ การขาดแคลนครูและ บุคลากรทางการศึกษาที่ตรงสายงาน ผู้บริหาร ครูขาดความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเห็นได้จากการปฏิบัติงานที่ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเฉพาะที่ได้รับมอบหมาย การประสานงานและการติดต่อสื่อสารกันไม่ชัดเจน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการติดตามและ

การส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมน้อยกว่าที่ควร ทำให้ผลงานหรือการจัดกิจกรรมบางอย่างไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรครูในกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ อำเภอบางปลาม้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะของการทำงานเป็นทีมทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ 1) ด้านความไว้วางใจ 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก และ 5) ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรครูในกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ อำเภอบางปลาม้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครู ในกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ อำเภอบางปลาม้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 95 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.8) มีอายุอยู่ในช่วงไม่เกิน 30 ปี (ร้อยละ 26.3) มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 31.6) ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.4) และดำรงวิทยฐานะตำแหน่งครู ค.ศ.2 (ร้อยละ 29.5)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended form)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบเครื่องมือว่ามีความครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่า IOC เท่ากับ 0.90 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และ 2) การตรวจสอบความเชื่อมั่น คือการนำเอาแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สร้างโดยการนำผลที่ได้จากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู ที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยนำประเด็นหรือข้อย่อยของแต่ละด้านที่มีค่า PNI ^{Modified} สูงสุด หรือมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน 3 อันดับแรก มาประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ 1) ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากวิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่กลุ่มประชากรเป้าหมายปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และ 3) รวบรวมแบบสอบถามในระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 95 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยกำหนดความห่างของค่าเฉลี่ยแต่ละช่วงชั้นให้เท่าๆ กัน ด้วยสูตรคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

- 4.21 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติ/ ควรปฏิบัติการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.41 - 4.20 หมายถึง ปฏิบัติ/ ควรปฏิบัติการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมาก
- 2.61 - 3.40 หมายถึง ปฏิบัติ/ ควรปฏิบัติการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.81 - 2.60 หมายถึง ปฏิบัติ/ ควรปฏิบัติการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.80 หมายถึง ปฏิบัติ/ ควรปฏิบัติการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ผู้วิจัยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI Modified (Modified Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู ด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified} ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I-D) / D$$

เมื่อ PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I (Importance) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
D (Degree of Success) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

นำค่าดัชนี PNI_{Modified} ที่คำนวณได้มาวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยกำหนดเกณฑ์ค่า PNI_{Modified} ที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ต้องได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาก่อนค่าดัชนีที่มีค่าน้อย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีมของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีม ของครูกลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวม

การทำงานเป็นทีมของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก	3.31	0.99	ปานกลาง	4.61	0.56	มากที่สุด	0.39	1
ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	3.24	0.95	ปานกลาง	4.46	0.63	มากที่สุด	0.38	2
ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.20	0.97	ปานกลาง	4.37	0.74	มากที่สุด	0.37	3
ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน	3.24	0.97	ปานกลาง	4.30	0.75	มากที่สุด	0.33	4
ด้านความไว้วางใจ	3.23	0.96	ปานกลาง	4.26	0.82	มากที่สุด	0.32	5
เฉลี่ยรวม	3.24	0.97	ปานกลาง	4.40	0.75	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.97$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ($\mu = 3.31$, $\sigma = 0.99$) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.95$) ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน ($\mu = 3.24$, $\sigma = 0.95$) ด้านความไว้วางใจ ($\mu = 3.23$, $\sigma = 0.96$) และด้านการติดต่อสื่อสาร ($\mu = 3.20$, $\sigma = 0.97$) ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.75$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.56$) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.63$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.74$) ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.75$) และด้านความไว้วางใจ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.82$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	ความต้องการจำเป็น	
	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก	0.39	1
2. ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	0.38	2
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	0.37	3
4. ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน	0.33	4
5. ด้านความไว้วางใจ	0.32	5

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ทุกด้านมีค่า PNI_{modified} ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป

3. แนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ด้านที่ 1 การมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ควรดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนทุกครั้ง

ด้านที่ 2 การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ควรดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารควรจัดประชุมครู เพื่อให้ครูร่วมวางแผนงาน กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การทำงานของโรงเรียน รวมถึงความหมายหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน โดยการออกคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และวัดผลสำเร็จได้

ด้านที่ 3 การติดต่อสื่อสาร ควรดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารควรสร้างช่องทางการสื่อสารกับทีมงานให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ทุกคนในทีมสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก รวดเร็ว มากขึ้น เช่น การใช้กลุ่มไลน์ การใช้อินเทอร์เน็ตหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ

ด้านที่ 4 การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน ควรดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารควรกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของครูให้ชัดเจน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความเชี่ยวชาญของครูแต่ละคนเป็นสำคัญ

ด้านที่ 5 ความไว้วางใจ ควรดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารและครูควรสร้างความไว้วางใจ และมีความเชื่อใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งเป็นหัวหน้าทีม ควรวางตนเป็นกลาง ไม่อยู่ข้างใดข้างหนึ่ง เคารพความแตกต่างของคนในทีม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกทุกคน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายเป็น 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) ความต้องการจำเป็นในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และ 3) แนวทางพัฒนาในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ที่ผ่านมาครูไม่ค่อยได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน หรือ

กำหนดเป้าหมายในการทำงานกับผู้บริหาร การปฏิบัติงานต่างๆ เป็นลักษณะถูกสั่งการจากผู้บริหาร (Top down) ที่อาจไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความเชี่ยวชาญของครู ทำให้ผลการปฏิบัติงานของครูไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่องานโดยรวมของทีม สอดคล้องกับ กาญจนา ช้างเยาว์ (2561) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องเสริมแรงจูงใจให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนางานด้วยความเต็มใจอุทิศ แรงกายแรงใจผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมประเมินผลงานของตนเองและประเมินผลงานของผู้ร่วมงานได้อย่างอิสระและเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ทำงานและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก สอดคล้องกับ อภิชัย เฟื่องรุศ (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานทุกครั้ง ให้ครูร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันประเมินและติดตาม และร่วมกันแก้ปัญหา

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน หากจัดลำดับความสำคัญโดยเรียงค่า PNI Modified จากมากไปหาน้อยแล้ว พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิกมีค่ามากที่สุด เนื่องจากที่ผ่านมาครูไม่ค่อยได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน หรือกำหนดเป้าหมายในการทำงานกับผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน และด้านการติดต่อสื่อสาร มากกว่าอีกสองด้านที่เหลือ แสดงว่าควรพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิกเป็นอันดับแรก

4. จากการวิจัย พบแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอุดมธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก แนวทางการพัฒนา ควรมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้ร่วมและระดมความคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการด้วยกัน เกิดการประสานงานและรับผิดชอบร่วมกัน เป็นการเสริมสร้างพลังในการทำงานของครูทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ช้างเยาว์ (2561) ที่พบว่า ฝ่ายผู้บริหารควรเสริมแรงจูงใจให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมพัฒนางานด้วยความเต็มใจ อุทิศแรงกายแรงใจ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมประเมินผลงานของตนเองและประเมินผลงานของผู้ร่วมงานได้อย่าง อิสระและเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการทำงานและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

4.2 ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน แนวทางการพัฒนา คือ สมาชิกในทีมต้องมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่ร่วมกัน ดังนั้นวัตถุประสงค์และเป้าหมายจึงต้องชัดเจน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของทีม เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเต็มใจที่จะทำงานร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการประชุม เพื่อเปิดโอกาส

ให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน เพื่อให้ครูมีความสมัครใจที่จะทำงานร่วมกัน ต้องมีการวางแผน มีการประเมินผลการทำงาน การปรับปรุงแก้ไขและการสรุปผลการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุกัญญา โกพล (2562) พบว่า ครูควรสมัครใจ ที่จะทำงานร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของงานที่ชัดเจน ควรมีการประชุมครูภายในโรงเรียน ให้มีความเข้าใจทิศทางการทำงานอย่างชัดเจน รับทราบถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียนอย่างทั่วถึง และวางแผนการทำงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสามารถแสดงความคิดเห็นในการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4.3 ด้านการติดต่อสื่อสาร แนวทางการพัฒนา คือ ควรให้ครูได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงอย่างชัดเจน สามารถแสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยในการทำงานได้ มีการแจ้งข้อมูลที่ควรทราบ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันอย่างเปิดเผยจะทำให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน และได้ข้อมูล อย่างถูกต้อง ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีการติดต่อสื่อสารพูดคุยซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดของแต่ละคนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร ลามพัฒน์ (2564) ที่พบว่า สมาชิกจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ไม่ปกปิดข้อมูล มีการสื่อสารที่เข้าใจง่าย สามารถแปลความหมายและนำไปปฏิบัติได้ตรงกัน มีการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่าง ทั่วถึง มีการโต้ตอบ อภิปราย แสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยร่วมกันได้มีการเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นต่อการทำงานได้มีการเปิดโอกาสให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนปัญหาในการทำงานอย่างชัดเจนและทั่วถึง

4.4 ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงาน แนวทางการพัฒนา คือ ควรให้ครูร่วมรับฟังคำชี้แจงเพื่อรับทราบวัตถุประสงค์ นโยบาย และขั้นตอนการทำงานเพื่อความชัดเจนของงาน และครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดบทบาทและหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก สุตะพาหะ (2561) ที่พบว่า ควรแบ่งงานกันตามความรู้ความสามารถและตรงตามทักษะ ความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติ เป็นการมอบหมายให้ด้วยความไว้วางใจ ในความสามารถและไหวพริบในการแก้ไขปัญหาของทุกคนในทีม โดยเป็นการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบเพื่อความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน

4.5 ด้านความไว้วางใจ แนวทางการพัฒนา คือ ควรสร้างความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ ผู้ร่วมงานในทีมสามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมากับสมาชิกร่วมทีม เมื่อเกิดความไว้วางใจกันได้แล้วนั้น มีความเป็นมิตรในการดำเนินงานการปฏิบัติงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุกัญญา โกพล (2562) พบว่า เมื่อสมาชิกให้ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน สนับสนุนซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ ผู้ร่วมงานในทีมสามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมากับสมาชิกร่วมทีม ทั้งข้อดีและข้อเสียเมื่อเกิดความไว้วางใจกันได้แล้วนั้น บรรยากาศในโรงเรียนจึงมีความอบอุ่น และความเป็นมิตร การดำเนินงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูทุกคนควรมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหาการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. การดำเนินงานใด ๆ ในสถานศึกษาผู้บริหารควรจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันวางแผนงาน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน รวมทั้งมอบหมายภาระหน้าที่ของทีมงานแต่ละคน ให้ชัดเจน
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้สมาชิกภายในทีมมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด โดยสร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกันภายในทีม มีความสะดวก รวดเร็ว และทันเวลา
4. ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจ และความเชื่อใจ โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งเป็นหัวหน้าทีม ควรวางตนเป็นกลาง เคารพความแตกต่างของคนในทีม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกทุกคน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู กลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และสังกัดอื่น ๆ
4. ควรศึกษากระบวนการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรชนก สุตะพาหะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี.
- วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 15(29): 8-12.
- กาญจนา ช่างเยาว์. (2561). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (Master's thesis). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS).
- จารุกัญญา โกพล. (2562). การทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตพระธาตุมาฮัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (Master's thesis). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS).
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ: แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

-
- วลัยพร ลามพัฒน์. (2564). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 (Master's thesis). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS).
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (2563). แผนพัฒนาการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565. สืบค้นจาก
<http://www.suphan1.go.th./suphan1/images/2jantararat/phan>
- อภิชัย เพ็งกรุด. (2565). แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อ่างทอง (Master's thesis). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย
(ThaiLIS).